

Skulptūrinė kompozicija „Aukuras“ – simbolis 1863 – 1864 m. sukilėlių įtamtinimui

Aiškinamasis raštas

„Aukuras“ įkomponuotas Gedimino kalno centrinės terasos vakarinėje dalyje Gedimino pilies vakarinio bokšto papėdėje. Tokia kompozicija leidžia skirti kuo didesnę centrinės terasos dalį visuomeninėms – reprezentacinėms reikmėms, neriboti pėsčiųjų srautų, išsaugoti jau esančius suolus ir apšvietimo sistemą. Taip pat pasiūlyta idėja leidžia išsaugoti ir nepažeisti esančios lietaus surinkimo sistemos ir sklandžiai įrengti pamatus su minimalia intervencija į gruntą.

Idėjos aprašymas:

1. Lakoniškos formos Aukuras pašvęstas Dievo šlovei bei žmogaus aukai ir atgailai. Juoda aukuro granito spalva simbolizuoja „Nacionalinį gedulą“, „Juodąjį protestą“. Minėdami 1863 – 1864 metų sukilimą dažnai pamirštame moteris, kurios kariavo ne mūšio lauke, o miestų gatvėse ir jų ginklu tapo gedulinga juoda suknelė. Šis moterų protestas išplito po visą Europą bei tęsėsi ne vieną dešimtmetį. Žinoma – tokia kompozicija, sukilėlių palaidojimo vietoje, įtamtina ir juos pačius.

Ant juodo aukuro paviršiaus galima būtų saikingai išgraviruoti tradicinės ornamentikos elementus, reikiamus užrašus keliomis kalbomis, kitus simbolius. Juodo aukuro ir auksinio žiedo kontrastas patraukia ir iššaukia emocinį įspūdį.

2. 1863 – 1864 metų sukilimo vado Zigmanto Sierakausko vedybinio žiedo kopija – tai simbolis, kurio reikšmę atskleidžia žodžiai: „Imk šį žiedą – mano meilės ir ištikimybės Tau ženklą“ ir „Iki mirties ir po jos“. Žiedas yra brangiausios jo atnašos, amžinybės, nemirtingumo simbolis.
3. Šulinys – anga į anapusinį pasaulį, linkas į transcendencinį matą, bei asociacija su evangeliniu siužetu „gyvuojuo vandeniu (Jn 4,5-42)“, apie amžiną žmogaus širdies troškulį. Naktį šulinys būtų apšviestas, norint sužadinti smalsumą – „galbūt ten kažkas yra“ ir suteikti sakrališkumo.

Idėjos tikslai:

1. Įpaminklinti herojus, atspindėti keliamas užduotis ir temą, byloti istoriją, minimaliomis lakoniškais formomis sukelti įvairias asociacijas: Versmė gyvojo vandens, Laimės žiburys, stiklo kalnas, begalybė, Olimpo kalnas, aukuras, anapusinis pasaulis...
2. Išvengti primityvaus patriotinių simbolių naudojimo, išpūsto monumentalumo, savitiksliškumo, „išnykimo“ („neiškelti nuo terasos paviršiaus“ ar įkomponuoti šlaite), konkurencijos ar disonanso su pilies statiniais, paminklizavimo.

Ši skulptūrinė kompozicija yra universalios formos ir iš visų įmanomų žiūrėjimo taškų ji yra matoma vienodai gerai. Kompozicija savo forma ir išraiška Gedimino kalno piliavietėje primena bokšto fragmentą, todėl nedisonuoja su aukštutinės pilies statiniais ir nekonkuruoja su kultūros paveldo objektais ir jų elementais.

Skulptūrinės kompozicijos parametrai ir medžiagos:

Dydis: skersmuo ties pagrindu – 3 m, aukštis su žiedu – 1,4 m.

Medžiagos: juodas granitas, auksuotas metalas.